

НАШ ДЕВІЗ: ДОПОМОЖИ СОБІ САМ!

50 плюс

ГАЗЕТА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ПЕНСІОНЕРІВ

Заснована в лютому 2003 року

Свідоцтво про реєстрацію

КВ 6981 від 13.02.03

№1

Для членів ВАП - безкоштовно

7 березня
2003 року

ДЛЯ ТИХ, КОМУ П'ЯТДЕСЯТ І БІЛЬШЕ

Хай ваш рід буде щасливим!

Володимир ДЗЬОБАК, Голова Ради ВАП

Це коротке звернення до читачів можна було б назвати словами відомого поета: "Ростимо ж ми, гей!.." Бо таки й справді важко приховати радість, коли бачиш, як наша громадська організація - Всеукраїнська асоціація пенсіонерів - за якихось два з половиною роки від дня її створення встигла не лише розгорнути свої програми, але й започаткувати власну пресу. Рік тому вийшов перший номер журналу ВАП "Наше покоління", щойно надруковано вже п'яте його число. А сьогодні ми відкриваємо перший номер газети ВАП "50 плюс". І виходить він у переддень свята жінок - 8-го Березня.

Ось чому редколегія нової газети вирішила присвятити його жіночим проблемам узагалі і гендерній програмі ВАП зокрема. Адже гендерні проблеми - переважно такі, що стосуються соціальних, економічних, родинних, демографічних, побутових, культурно-етичних сторін життя жінки в сучасному суспільстві.

Гендер у перекладі з англійської означає "рід". Саме родові відносини і є тим чинником, що змушує цивілізованих громадян дбати про корекцію суспільних інститутів, удосконалення законодавчої бази, посилення ідейно-виховного впливу на ту частину суспільства, яка не вміє або не бажає відрегулювати ці відносини відповідно до сучасних уявлень про соціальну справедливість, права людини, норми співжиття.

Всеукраїнська асоціація пенсіонерів реалізує кілька програм. Серед них - і програма знижок на товари та послуги для членів ВАП, і програма "Швидка юридична допомога", і досить перспективна медична програма. Як уже було сказано, до послуг членів Асоціації - журнал "Наше покоління", каталоги "Кроки назустріч" і ось ця газета - "50

плюс". Ні в роздріб, ні у передплату вони не надходять, а надаються безкоштовно членам ВАП. Але сьогодні ми говоримо виключно про жінок, про їхні проблеми, їхній досвід боротьби за гендерну рівність, а також про те, як ми собі уявляємо шляхи розв'язання цих проблем у світлі гендерної програми ВАП.

У кількох словах не можна розповісти про всі аспекти гендерної програми. Скажемо

Ми починаємо!

мо лише про деякі з них. Наприклад, про одну з найгостріших соціальних проблем - дискримінацію жінок передпенсійного віку (коли при скороченні штатів найчастіше звільняють з роботи саме жінок). І не менш гостру - проблему дискримінації жінок на ринку праці. Це в багатьох регіонах України вже стало нормою, коли працевлаштування для жінки-пенсіонерки перетворюється на нескінченні "ходіння по муках".

Всеукраїнська асоціація пенсіонерів має намір досягти гендерної рівності в країні різними шляхами. Насамперед ми будемо добиватися вдосконалення правової бази, яка б виключала ігнорування роботодавцями конституційних прав наших гро-

мадян. Але не тільки "журавля в небі" хочемо зловити. Будемо вживати заходів й шляхом створення умов для освіти дорослих, підготовки й перепідготовки на базі тих підприємств і навчальних закладів, які вже здійснюють реальні кроки назустріч літнім людям.

Однією з форм створення робочих місць для пенсіонерів може стати організація акціонерного товариства "Жіноча біржа надомної праці". Скажімо, хтось хоче замовити не просто в'язану сукню чи костюм, а унікальну модель ручної роботи в одному екземплярі. Будь ласка, замовляйте на "Жіночій біржі", а ми знайдемо саме ту майстриню-"золоті руки", яка виконає замовлення на найвищому рівні! Вишити рушник? Будь ласка! Вишити теплий ліжничок? Нема проблем!

Хтось сумнівається в реальності такої біржі? Чи захоче хтось подбати про пенсіонерів? Так це ж залежить від кожного з вас, шановні члени ВАП! Не забувайте наш девіз: "Допоможи собі сам!" Разом ми - сила.

Нас сьогодні вже 20 тисяч. Багато це чи мало? З огляду на вік самої Асоціації - не так уже й мало. Але заспокоюватись не збираємось, і вже поставили перед собою мету: залучити до ВАП у найближчі два-три роки 100 тисяч членів. А в перспективі - не менше 1 мільйона.

Більшість членів Асоціації становлять жінки. Вони - найкращі наші активістки. Вони - наша віра, надія, любов! Вони - основа сім'ї, центр сімейної педагогіки. Скромні, працьовиті, лагідні, надійні берігні родинного вогнища! А ще - красиві і в 25, і в 50, і у 75!..

Зі святом вас, дорогі наші жінки!

Сьогодні
в номері:

- Руки, що дають життя - с. 1, 3
- Боротися з дискримінацією жінок - с. 2
- Гендерна програма: для чого вона потрібна? - с. 3-4
- Діалог поколінь - с.5-6

Руки, що дають життя

Лев СТОПАНД,
кореспондент газети "50 плюс"

У 5-му пологовому будинку м. Києва в кам'яну підлогу вестибюля вмонтовані плити з відбитками рук кращих лікарів-гінекологів, акушерів, хірургів, анестезіологів, медсестер - ветеранів цього медичного закладу. У Голлівуді - Алея Зірок, а тут - Алея Золотих Рук. І вкарбовані в граніт слова: "Руки, що дають життя".

Серед численних прізвищ, імен та по батькові читаємо: МАКАРОВА Сталіна Ісаківна. Про неї тут говорять з якоюсь особливою ніжністю, з тим теплом, що дорожче за всі алеї світу, яке не відтворить жоден майстер-каменяр. Та й не сприймається холодний гранітний напис, коли поруч - жива людина, наша сучасниця, мила й вродлива жінка.

Продовження див. на 2 стор.

Світлана БЕРКУТ: "З дискримінацією жінок треба боротися усім миром"

Світлана Іванівна БЕРКУТ - не з тих, хто звик скаржитись на життя і просити у когось захисту. Вона вміє розбиратися в людях і знає проблеми киян, у тому числі й пенсіонерів. По-перше, тому що вона вже й сама пенсіонер. По-друге, у неї за плечима величезний досвід організаційної та кадрової роботи. Адже протягом десятиліть вона працювала в Дарницькому райвиконкомі. До виходу на пенсію була заступником голови Дарницької районної держадміністрації.

Нещодавно, ознайомившись із діяльністю Всеукраїнської асоціації пенсіонерів, з її програмами, прийняла рішення про вступ до ВАП.

Особливо приваблює Світлану Іванівну гендерна програма ВАП, прагнення Асоціації до конструктив-

ної роботи, реальної допомоги тим, хто її потребує.

- Дуже добре, що Рада Асоціації не обминає важких проблем, а серед них - гендерні проблеми. Сьогодні в усій державі жінка не може знайти справжнього розуміння своїх наболілих питань, відповіді на які чекає роками. Чому керівникам державних підприємств і (особливо!) приватних фірм дозволяється порушувати конституційні права жінок? Це ж ні для кого не є

Чому я у ВАП

таємницею, що першим кандидатом на скорочення штатів майже завжди - жінка. Жінці найважче влаштуватися на роботу. Тисячі дипломованих фахівців з високою освітою не можуть трудотлаштуватися виключно через свою стать! Гендерна нерівність спонукає їх влаштуватися на роботу не за спеціальністю, терпіти домагання начальників у різних фірмах, отримувати меншу заробітну плату при такій же, а то й

тяжчій роботі, ніж виконують чоловіки. Це - неприпустимо!

Ще складніше розв'язати проблему трудотлаштування жінці пенсійного віку. З такою дискримінацією жінок час покінчити! Але для цього треба боротися з порушеннями конституційних прав жінок не поодиноким активісткам жіночого руху, а усім миром, спільними зусиллями. Всеукраїнська асоціація співпрацює і з жіночими громадськими організаціями та фондами України, і з міжнародними організаціями. І мені імпонує, що в цій діяльності гендерна програма посідає одне з важливих місць.

Ось чому я вирішила на громадських засадах включитися в цю благодійну справу.

"Залізна леді"

Ігор ПУС

Так називали колись Маргарет Тетчер - відомого британського прем'єра. Але ж не за якусь її холодність, упертість чи некоммунікбельність. Насамперед, - за твердість і непохитність характеру, за патріотичність, відданість своєму фаху, почуття відповідальності, високу вимогливість, у тому числі й до себе.

Ужити це порівняння до доктора технічних наук Національної металургійної академії України, професора кафедри металознавства Валентини Зіновіївни Куцової, мабуть, буде доречним.

Адже вона опублікувала понад 250 наукових праць у галузі металознавства, фізики твердого тіла, зокрема алюмінію, титану, напівпровідників; є автором 11 науково-методичних посібників, 15 винаходів.

Вона отримала диплом № 27 Міжнародної асоціації авторів наукових відкриттів, нагороджена срібною медаллю Російської академії природ-

ничих наук "Автор наукового відкриття". Представляла Україну з науковими доповідями на 27 міжнародних наукових конференціях, присвячених питанням фазових перетворень і властивостей сплавів різноманітних систем (Польща, Німеччина, Чехія, Англія, Болгарія, Чорногорія, Угорщина).

Звідки у Валентини Зіновіївни така наукова сила і потяг до металознавства?

Народилась у Дніпропетровську, навчалась у Дніпропетровському металургійному інституті... Отже, - професійне. І все ж основою її своєрідних знань стали родинні зв'язки, які відіграли чимале значення у становленні пані Валентини. Її мати була металознавцем, кандидат технічних наук, працювала у Всесоюзному науковому дослідному інституті трубної промисловості понад 40 років і вважалася надзвичайно вмілим спеціалістом.

Продовження див. на 6 стор.

Рада ВАП і редакція газети "50 плюс" вітають жінок, яким 50 плюс і не тільки, з Жіночим днем!

Рада Всеукраїнської асоціації пенсіонерів і редакція газети "50 плюс" щиро вітають всіх жінок підприємств, організацій і установ, з якими ми здійснюємо спільні програми:

- ☞ Інституту геронтології;
- ☞ Взуттєвого об'єднання "Київ";
- ☞ Дарницького універмагу, м. Київ;
- ☞ Київської середньої школи № 84;
- ☞ Мережі автозаправочних компаній "Рось";
- ☞ Мережі універсамів "Сільпо";
- ☞ Аптеки гормональних препаратів;
- ☞ Інституту медицини праці АМН України;
- ☞ Міжнародного жіночого фонду "За виживання";
- ☞ ВАТ "Укрналітприлад";
- ☞ Міжнародного українського союзу учасників війни;
- ☞ Редакції радіо "Голос Києва";
- ☞ Мережі аптек "7x7";
- ☞ Факультету кібернетики Націо-

нального університету імені Т. Г. Шевченка;

- ☞ Національної філармонії України;
- ☞ Театру "Срібний острів";
- ☞ ЗАТ "ВІПОЛ";
- ☞ Редакції газети "Шлях перемоги";
- ☞ Туристичного агентства "Схід";
- ☞ Банку "БІГ Енергія";
- ☞ Ресторану "Щекавиця";
- ☞ Текстильної фабрики "Любава";
- ☞ Київського колективного підприємства "КІКО";
- ☞ Виробничо-торгової фірми "Дана";
- ☞ АТ "Достаток";
- ☞ УНПЦ ендокринної хірургії;
- ☞ ДП "Крижинка" ВАТ "Київхімволокно"
- ☞ та всіх, всіх, всіх активісток Всеукраїнської асоціації пенсіонерів!

Бажаємо усім жінкам міцного здоров'я і на додачу жіночої ніжності, щедрих і любові до всього живого на рідній землі!

50 плюс
ДЛЯ ТИХ, КОМУ
П'ЯТДЕСЯТ І ВІЛЬШЕ

Засновник: ВГО **ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕНСІОНЕРІВ (ВАП)**
Видавець: ДП "Видавничий дім "ІНФОЦЕНТР"
Шеф-редактор **Володимир ДЗЬОБАК**

В.о. головного редактора **Олег КРАВЧЕНКО**
Заступник головного редактора **Ігор РУСАНІВСЬКИЙ**
Літредатор-коректор **Людмила ДИКА**; фотокор. **Лев СТОТЛАНД**;
Дизайн і верстка **Олег ЗОРІН**; Художник **Володимир КРУЧОК**

Розміщення реклами в газеті - через ДП "Видавничий дім "ІНФОЦЕНТР"
Рекламний агент **Катерина ШКУРАТ**. Тел. (044) 417-24-28; факс (044) 417-50-96

Редакція газети не завжди поділяє думки авторів.

Відповідальність за зміст рекламних публікацій несе рекламодавець.

При передруку матеріалів посилання на "50 плюс" обов'язкове.

Газета надається безкоштовно членам ВАП.

Адреса редакції та видавця: 04 071, Київ, вул. Нижній Вал, 21, ВАП. Тел. (044) 417-45-32;

факс (044) 417-45-27. E-mail: uarp@uarp.org http://www.uarp.org

Друк: ЗАТ "ВІПОЛ". Київ, вул. Волинська, 60

Тираж 3 000 примірників. Зам. № 3 - 498.

Руки, що дають життя

Закінчення. Початок див. на 1 стор.

– Сталіно Ісаківно! У переддень свята 8 Березня дозвольте передусім привітати Вас і побажати міцного здоров'я, а ще – ось так виглядати й тоді, коли доведеться лікувати правнучок сьгоднішніх породіль! Мабуть, Вам цього постійно бажають всі Ваші пацієнти? Чи не в цьому таємниця Вашої незмінної молодості?

– Дякую! Подяк і побажань справді багато. А добре слово, як кажуть, і кішки приємне... Таємниця?.. Можливо, і в цьому, а насамперед – у інтенсивності нашої роботи. Її стільки, що нам просто ніколи старіти! До того ж ми тут увесь час стаємо співучасниками й свідками народження усе нових і нових життів. А це – неповторне

відчуття повноцінності буття. Бачте, я вже заговорила віршами!..

– Ви стали лікарем за покликанням? Мабуть, від батьків перейняли цей фах?

– Ні, у нас у сім'ї ніхто з медичною справою не мав. Щоправда, дідусь був фельдшером. А про медицину я знала зовсім мало. У шкільні роки багато читала книг із психології – дуже мені цікаво було дізнаватися про таємниці людських почуттів, поведінки, емоцій. Психологів у колишньому СРСР у ті часи взагалі не було. А психіатрів готували. Тож коли у 1956 році я закінчила школу (з золотою медаллю), твердо вирішила здобути спеціальність психіатра. В Київський медінститут мене не прийняли – не сподобались, мабуть, членам приймальної комісії і мій малий зріст, і по батькові... Максимум, що могли мені запропонувати, – прийняти на санітарно-гігієнічний факультет. Я була страшенно ображена, забрала документи. У тому році якраз відкрився медінститут у місті Сталіно (там моє ім'я підходило!), і я вирішила їхати туди. Уперше в житті вилетіла в далеке місто. Так сталося, що моїм сусідом у літаку виявився... хто б ви думали? Ректор Сталінського медінституту! Ми поз-

найомились, розговорились, і вийшло так, що в цей вуз мене зарахували ще до того, як наш літак приземлився в Сталіно!.. Вчилася на лікувальному факультеті, але часто ходила на кафедру психіатрії, серйозно цікавилась цими проблемами.

– І нарешті стали психіатром?

– Ви знаєте, ні! Бо на третьому курсі вийшла заміж за однокурсника цього ж інституту – хірурга. І він мене

загітував стати анестезіологом. Тоді в Радянському Союзі не було ні таких фахівців, ні викладачів, окрім київського професора Трещинського Анатолія Івановича, який займався проблемами анестезіології. І таким ось чином я зайнялася анестезіологією. Перші кроки робила з моїм учителем Ігнатієм Михайловичем Матяшиним, разом з яким пізніше переїхала до Києва. Потім захопилася цією роботою так, що вона стала справою всього мого життя. Сорок років я працюю анес-

тезіологом, займаюся інтенсивною терапією, а також терапією термінальних станів. З 1976 року працюю анестезіологом в акушерстві. Це – одна з найтяжчих, найвідповідальніших галузей медицини. Тяжка це робота, але почесна.

– Чому ж тяжка?

– Бо ми вирішуємо долю одразу двох – і матері, й дитини.

– Язик не повертається такій молодій та вродливій жінці сказати "найстаріша", але Ви, мабуть, таки найстарша серед анестезіологів України?

– Це так і є! Принаймні мій стаж безпосередньо в анестезіології 40 років. Навряд чи є ще хтось у нас із більшим стажем. Правда, протягом трьох років я водночас була ще й головним лікарем. Але адміністративна посада – не для мене. Тому я відмовилась від неї і зітхнула з полегшенням.

– Скільки породіль пройшло через Ваші руки?

– За всі ці роки? Не рахувала. Але можна підрахувати, якщо скажу, що в нашому відділенні за рік проходить 1200 жінок. А мені з нашим головним лікарем Михайлом Васильовичем Макаренком "дістаються" найтяжчі з них, і я щаслива, що ми рятуємо їх і даємо життя дітям навіть у тих випадках, коли раніше цього зробити було неможливо.

Навіщо потрібна гендерна програма?

Олег КРАВЧЕНКО, член Ради ВАП, в. о. головного редактора газети "50 плюс"

Людство ніколи не жило в світі, який був би байдужим до статі. Боротьба за соціальну рівність полягала в тому, щоб цей світ якнайменше від неї залежав. Більшість існуючих раніше соціальних, економічних і політичних концепцій взагалі не враховували стать.

"Гендерно нейтральний підхід полишав місце для фактичного нерівноправ'я жінок у всіх сферах реального життя, оскільки не враховував, що соціальне конструювання статі відбувається як конструювання нерівності" – говориться в одній із резолюцій Генеральної Асамблеї ООН з питань гендерних проблем. Потрібно було кілька десятиліть, міждисциплінарних досліджень, щоб з'явилось розуміння того, що найбільш стійкими, незважаючи на невпинну боротьбу за рівність можливостей жінок і чоловіків, виявились відмінності між ними!

Вагомим внеском у глобальний діалог з проблем рівності чоловіків і жінок стала Четверта Всесвітня конференція, присвячена становищу жінки, що відбулася в Пекіні у вересні 1995 року.

На вістрі часу

У глобальному звіті ООН про розвиток людини за 1995 рік зазначено, що "розвиток людства має здійснюватися з урахуванням гендерного аспекту, а розширення можливостей жінок має стати складовою частиною парадигми стійкого розвитку людського потенціалу, що увібрала в себе такі напрямки, як продуктивність, рівність, стійкість та розширення можливостей". Саме в контексті такої парадигми "дедалі виразніше формується кон-

цепція зменшення нерівності статей шляхом ліквідації глибинних причин цього негативного явища і розширення можливостей жінок як одного з найважливіших компонентів їхнього розвитку".

Перехід від адміністративного соціалізму та планово-директивної економіки до більш демократичних політичних систем і ринкової економіки в країнах СНД призвів до загострення гендерних проблем. В ситуації економічної кризи спостерігається зростання жіночого безробіття, скорочення державної допомоги сім'ям, скорочення сфери безкоштовних медичних послуг, зростання труднощів, пов'язаних з отриманням вищої освіти (особливо для дітей із багатодітних сімей), фемінізація бідності.

Це, в свою чергу, спонукає багатьох жінок до міграції в пошуках кращої долі, сприяє розвитку проституції, наркоманії, алкоголізму. А державні органи, покликані стояти на сторожі національних інтересів і шукати шляхи розв'язання гендерних проблем, або їх не помічають, або ж роблять

вигляд, що нічого страшного не відбувається. Політика, спрямована на заміну старої структури надання соціальних благ новою системою платних послуг, зменшення обсягу соціальної допомоги з боку держави призводить до звуження сфери соціального захисту.

В ситуації, що склалася, вкрай необхідне активне залучення жіноцтва до суспільно-політичного, економічного і культурного життя. Це потрібно і для того, щоб у нас нарешті "пішли реформи", щоб купка політиків не узурпувала право вирішувати, які саме пріоритети найцінніші для суспільства, а щоб широке реформування всієї соціально-економічної системи здійснювалося за активної участі тих, заради кого й мають відбуватися будь-які реформи в державі, – заради народу. Це потрібно для забезпечення рівня життя в ході економічної трансформації.

Нарешті час покласти край такій ненормальній ситуації, коли одна частина суспільства живе за рахунок

Продовження див. на 4 стор.

Навіщо потрібна гендерна програма?

Закінчення. Початок див. на 3 стор.

уризанню прав іншої його частини.

Адже на дванадцятому році незалежності вже неможливо пояснювати величезний рівень бідності необхідністю та наявністю реформ. Нікому ці "пояснення" не потрібні. І особливо жінкам!

Жіночий рух в Україні ще не набув таких масштабів, щоб державні інститути, всі гілки влади почали нарешті прислухатися до гендерних сигналів "SOS". Причин тут багато, але найголовнішою є та, що пов'язана з нашою "політичною ментальністю" - будь-яке питання ми здатні втопити в нескінченних політичних розборках і чварах. Заполітизованість кожного питання призводить до того, що ніхто не шукає шляхів розв'язання проблем, а здебільшого - до пошуку винних і пустопорожніх дискусій. Декому, мабуть, вигідно відволікати людей від суті проблем, збурювати громадську думку, а потім "ловити рибку в каламутній воді". Розраховувати на задоволення своїх потреб, насущних потреб сім'ї, на створення умов для забезпечення високої місії відтворення і продовження свого роду (а гендер - це і є рід, родові відносини) жінки зможуть лише тоді, коли матимуть змогу формувати і забезпечувати, так би мовити, "гендерну частину" **при виробленні політики та правової бази, конкретних законів.**

І для цього потрібно мати гендерну програму. Серед її складових має бути і **економічний блок, і правова частина.** Всеукраїнська асоціація пенсіонерів розробила свою гендерну програму з

урахуванням специфіки самої Асоціації. А вона полягає в тому, що ми уникаємо мітингових методів боротьби за права літніх людей (в тому числі і жінок), прагнемо залучати професіоналів до розробки наших проєктів. Лише конструктивні, зважені, професійно зрілі пропозиції є запорукою успіху. Ми повинні мати в державі Закон про захист прав пенсіонерів, Закон про гендерну рівність, ряд інших законів, і ми залучаємо до розробки законопроектів учених, політиків, економістів, у тому числі жінок.

Коляска з коляскою.

Можуть заперечити: гендерні проблеми - не лише жіночі проблеми. Це так і є. Обмежений обсяг газетної публікації не дає змогу розглянути всі аспекти цього комплексного питання. Наведемо лише кілька цифр, які дають уявлення про співвідношення між "чоловічими і жіночими частинами цілого". Відома в соціологічній науці як незаперечний авторитет у галузі гендерних досліджень Світлана Ярошенко в одній зі своїх праць про гендерні відмінності стратегій зайнятості серед працюючих бідних навела такі дані щодо соціально-демографічної структури бідної сім'ї (а всього було охопле-

но дослідженнями 6352 сім'ї). Більшість із тих, хто заявив про свою нужденність, пройшов реєстрацію і отримав статус такого, що потребує соціальної допомоги, становлять жінки (90%) і громадяни працездатного віку (90% від усіх заявників у віці до 56 років). "Жінки не випадково переважають у числі прохачів, - пише С. Ярошенко. В умовах матеріальних поневірянь саме вони виконують стратегічну функцію поповнення сімейного бюджету за рахунок "позабюджетних" джерел доходу, не пов'язаних з оплачуваною зайнятістю (економія, обмін, допомога). З урахуванням усіх членів сімей-заявників частка жінок знижується, однак теж залишається істотною (61%)".

Із загальною кількістю опитаних сімей у 3751 (або в 52,9%) відповідальність за матеріальне забезпечення несуть самотні матері, і в 119 сім'ях (1,7%) - самотні батьки.

Звичайно, економічні аспекти - не єдина складова гендерної проблеми. В самому понятті gender закладений родинно-статевий зміст відносин між жінкою і чоловіком. За визначенням соціолога Аристархової, "поруч з прямим використанням терміну "гендер" та "гендерний", використовується поняття "родинно-статевий", що має подвійне смислове навантаження для даного англіцизму". І в цьому плані ми маємо враховувати багато напрямів гендерних відносин. Однією з гострих проблем є насилля, від якого потерпають як у родинах, так і у службових офісах. Такі аспекти теж перебувають у полі зору Ради Асоціації, всіх, хто нині бере участь у реалізації гендерної програми ВАП.

Рада ВАП прагне забезпечити наступність у роботі, узгодженість і скоординованість дій, комплексний підхід як до формування програм, так і до їх реалізації. Так, розробляючи програму соціальних досліджень, однією із скла-

дових якої є створення системи моніторингу матеріального стану літніх громадян і складання "Карти бідності" в Україні (до речі, підтримані Міністерством праці і соціальної політики України та Федерацією профспілок України), Рада ВАП подбала про те, щоб із вказаними розробками узгоджувались і дослідження в рамках гендерної програми. Зокрема, це стосується **багатоаспектної проблеми фемінізації бідності при загальному зубожінні населення.**

Потребують досліджень і такі складові гендерної програми, як проблема участі жінок в економічних перетвореннях у державі, доступність освіти (в тому числі освіти дорослих) та інформації, охорони здоров'я, культурного відпочинку. Надзвичайно важливою і гострою є **проблема девальвації сімейних відносин.** Це - не лише жіноча, але на сто відсотків гендерна проблема. Повертаючись до теми насилля, слід сказати, що вона не закінчується за межами сім'ї або офісу, де жінки страждають від членів сім'ї або керівників фірми. Не менш серйозними є наслідки насилля з боку суспільства в цілому, що набирає витончених форм фактичного знущання над тими нашими громадянками, які прагнуть втрутитись у негативні процеси, які відбуваються в суспільному житті (коли державні чиновники свідомо "закривають очі" на такі викривлення, як пропаганда насилля й жорстокості по телебаченню, засилля порнографії в Інтернеті, закриття музичних шкіл, дитячих гуртків, спортивних секцій, що штовхає дітей та юнацтво до наркоманії, пиятики, злочинності тощо).

Ми переконані в тому, що наші зусилля в реалізації гендерної програми заслуговують на підтримку як громадськості, так і державних установ, і чим швидше в урядових інстанціях це зрозуміють, тим краще буде для суспільства.

Міжнародні контакти ВАП

Розширюється коло іноземних партнерів Всеукраїнської асоціації пенсіонерів. Донедавна спілкуватися з Європейським союзом пенсіонерів ВАП могла лише через Інтернет, а відтоді, як офіс Асоціації відвідав секретар Президії ЄСП, президент Союзу пенсіонерів Німеччини доктор Бернхард Вормс, наше партнерство перейшло в нову площину.

- Я був інформований про ті програми, які здійснює Всеукраїнська асоціація пенсіонерів, - сказав Бернхард Вормс, -- але те, що я побачив тут, перевершило всі мої сподівання. Я ініціюватиму прийом ВАП до Європейського союзу пенсіонерів. Переконали, що це принесе взаємну користь і ВАП, і ЄСП.

Голова Ради ВАП Володимир Дзьобак ознайом-

ив гостя з планами й задумами Асоціації на 2003 рік і на найближчу перспективу. У ході розмови з'ясувалося, що наші колеги і в Німеччині, і в Європейському союзі пенсіонерів мають багато спільного. Зокрема, аналізуючи нинішній стан щодо забезпечення прав літніх людей, співрозмовники відзначили, що в Україні, Німеччині, ряді інших країн світу порушуються права цієї категорії населення, а тому слід об'єднати зусилля для того, щоб через ООН, інші міжнародні організації зажадати від законодавчої і виконавчої влад прийняття і виконання законів на захист прав пенсіонерів.

На знімку: доктор Б. Вормс (ліворуч) і голова Ради ВАП В. Дзьобак в офісі ВАП.
Фото: Льва Стотланда.

Наш гість — доктор Бернхард ВОРМС

НОВИНИ ВАП

Одеса. Міський голова Одеси Руслан Боделан прийняв голову Ради Всеукраїнської асоціації пенсіонерів Володимира Дзюбака та керівника Одеського регіонального відділення ВАП Віру Кабачек.

Темою розмови були громадські ініціативи, спрямовані на поліпшення соціального стану людей похилого віку, розвиток недержавних форм підтримки пенсіонерів. "Допоможи собі сам!" - цей девіз ВАП означає: якнайменше просити у держави, сподіватись на власні сили. Хоча на початковій стадії розвитку ВАП невелика допомога від органів місцевого самоврядування все ж таки не завадить.

Мер Одеси з розумінням і справжньою зацікавленістю сприйняв розповідь про діяльність ВАП, її програми, дав розпорядження міським службам про підтримку ініціатив Асоціації.

Діалог поколінь

Методичні поради освітянам і ветеранам - членам Всеукраїнської асоціації пенсіонерів - щодо організації виховних заходів серед дітей та підлітків

Чому треба активно налагоджувати діалог між поколіннями?

У пострадянському просторі дедалі гостріше відчувається дефіцит поваги до літніх, втрачаються віками підтримувані в українському народі славі традиції, що споконвіку виховували природні, щирі почуття поваги дітей і онуків до їхніх батьків, дідусів і бабусь, взагалі до людей похилого віку. На жаль, на зміну піонерському та тимурівському рухам, на зміну "Зірниці", походам шляхами партизанської, бойової та трудової слави, які зникли з історичної арени разом з колишньою системою, нічого путнього новий режим не запропонував. Ситуація ускладнюється ще й через те, що на психіку дітей і підлітків, усієї молоді вкрай негативно впливають засоби масової інформації, зокрема телебачення, що переповнене програмами сумнівної якості, де пропагується культ насилля, жорстокість, розпуста, зневага до простої людини.

Той духовний Чорнобиль, що деформує, спотворює гармонійний розвиток особистості в нашому суспільстві, завдає непоправної шкоди не тільки ветеранам війни та праці. Передусім це загрожує майбутньому юного покоління, майбутньому всієї нації.

У № 3 журналу Всеукраїнської асоціації пенсіонерів "Наше покоління" за 2002 рік була надрукована інформація "Радивилівські уроки", що розповіла про акцію "Діалог поколінь", започатковану Рівненським регіональним відділенням ВАП спільно з зацікавленими організаціями та установами. Мета акції - активне сприяння гармонізації відносин між

Урок, присвячений Міжнародному дню людей похилого віку в Радивилівській середній школі № 1 (м. Радивилів Рівненської області).

різними віковими групами населення, що в кінцевому підсумку має позитивно вплинути на процес згуртування нації, побудови громадянського суспільства. Автор публікації - педагог Алла Василівна Фаєвська, переконана в тому, що акція "Діалог поколінь" потребує всебічної громадської і державної підтримки.

Які форми може мати такий діалог?

Якщо спиратися на досвід радивилівців, то це можуть бути і спільно проведені уроки в школі, коли батьки, дідусі й бабусі ведуть бесіду зі своїми дітьми й онуками, діляться життєвим досвідом, розповідають школярам про ті сторінки історії народу й країни, які їм довелося пережити особисто, не за підручниками. І конкретна допомога немічним, одиноким інвалідам, престарілим, що полягає у волонтерській роботі учнів.

Школярі Радивилівської середньої школи № 1, яку очолює А. В. Фаєвська, торік, наприклад, зібрали (звичайно, з допомогою старших) і

розподілили між 40 малозабезпеченими пенсіонерами 412 банок консервованої продукції, 43 кг овочів, 84 кг круп та інших продуктів.

Встановленню справді щирого, тепло діалогу між поколіннями, напевне, сприятиме і така акція, яку практикують у Одеському регіональному відділенні ВАП на чолі з Вірою Петрівною Кабачек. За символічну ціну (50 копійок) молодим людям пропонують придбати квитки в театр для дідуся й бабусі (онук чи онучка "ведуть" до театру своїх бабусь та дідусів), разом дивляться виставу, разом повертаються додому, спілкуючись, обговорюючи побачене. В даному разі мова, звичайно, йде про дорослих онуків.

І акція "У відпустку - з онуками", яку організували в кількох містах України редакція журналу "Наше покоління", активісти ВАП спільно із спонсорами. Пенсіонери - дітям, діти - пенсіонерам. Такі взаємні кроки назустріч полишають добрий слід у душах і сивочолих ветеранів, і юних громадян України.

Продовження див. на 6 стор.

50 плюс вітає Зою Ружин з "50 плюс"!

У неї красиві очі, красиві вірші, красива душа, відкрита для ближнього. Вона любить своїх дітей, любить онука, любить життя, свою Вітчизну.

Зоя Ружин - поетеса-піснярка, справді народна героїня, громадська діячка, жінка-патріот, незаперечний лідер. Як сказав Борис

Олійник, вона "належить до тих рідкісних особистостей, на безкорисливому подвижництві яких у всі, навіть найскрутніші часи, трималося небо національної культури".

Ми вітаємо Вас, пані Зою, з ювілеєм і бажаємо великого щастя Вам на многі літа!

Зірки "Вишневої вітальні"

Так цікаво й талановито організувати своє дозвілля, як це вміють робити в Дніпропетровську, не вміють більше ніде. А все - завдяки двом чарівним жінкам - Ларисі Лук'янівні Чередниченко та Тамарі Валентинівні Загребельній. Лариса Лук'янівна - генеральний директор Фонду захисту вчених та членів їх сімей. Тамара Валентинівна очолює Дніпропетровське обласне регіональне відділення ВАП. Ось і чергову зустріч у "Вишневій вітальні" з жінками - професорами організували блискуче!

Українська ікебана

Дозвілля

Вона справді наша, адже зародилася в самому центрі Дніпропетровська, а її майстриня Зінаїда Олександрівна Кукіна. У її жіночих руках бачаться дивовижної краси квіти у різних варіаціях, і цю своєрідну ікебану доповнює фантастично задумана композиція.

Пані Зіна - лікар-акушер, кандидат медичних наук, викладач кафедри акушерства та гінекології медінституту. А ще майстер спорту з фехтування і стрибків з парашута, виховала двох синів. Разом із чоловіком півроку пробула в Афганістані.

Справжнє диво - її оригінальні картини із засушених рослин. Нині пані Кукіна ще й наставниця, проводить уроки із виготовлення штучних квітів у Фонді соціального захисту вчених та членів їх сімей.

- Підтримую Всеукраїнську асоціацію пенсіонерів, вже оформляю до неї свій вступ.

"Залізна леді"

Закінчення. Початок див. на 2 стор

Батько був металургом. Батьки чоловіка Куцова Юрія Георгійовича - металурги. Сам Юрій Георгійович тепер уже доцент Національної металургійної академії, понад 40 років віддав металургії. До речі, вчителями Валентини Зіновіївни були теж відомі вчені і металознавці: член-кореспондент Національної академії наук України Костянтин Петрович Бунін, академік Національної академії наук України Юрій Миколайович Таран.

- Ось завдяки їм я і стала кваліфікованим спеціалістом у своїй галузі. Нині вже й сама виховую кандидатів і докторів наук, - говорить Валентина Куцова. Вже і мій син, Куцов Андрій Юрійович, - кандидат технічних наук, старший науковий співробітник Національної металургійної академії України, чимало разів їздив за кордон із доповідями на міжнародні конференції, працює над докторською дисертацією з нашого, сімейного фаху.

Отже, в цій чудовій династії родина професія не зникає, а продовжується і набирає нових, сучасних форм. Недавно побачив світ підручник В. З. Куцової українською мовою "Металознавство і термічна обробка з використанням комп'ютерних методів навчання", друкується також монографія "Напівпровідниковий кремній". У роботі різноманітні науково-дослідні праці.

Як потрібні такі родини нашої державі! Вплив творчих батьків на дітей завжди приносить країні величезну користь і неабиякий достаток.

Принесе неабияку користь і Всеукраїнській асоціації пенсіонерів до якої вирішила вступити наша "Залізна леді".

А на цьому фото поруч із Валентиною Зіновіївною - теж "залізна леді" - генеральний директор Фонду захисту вчених і господиня "вишневої вітальні". Лариса Лук'янівна Чередниченко.

Діалог поколінь

Хто має організувати діалог?

Закінчення. Початок див. на 5 стор.

Найбільш ефективно спрацюють подібні заходи тоді, коли вони добре продумані й організовані.

Але постає питання: а хто все це має організувати? Державні устано-

Директор Радивилівської середньої школи № 1 А. В. ФАСВСЬКА - автор методичної розробки.

ви? На них надії мало, оскільки подібні акції сприймаються людьми лише тоді, коли тут не присутні примус і казенщина. Та й ніколи державному чиновнику, уповноваженому займатися питаннями соціально-го захисту людей похилого віку, проводити подібні акції, коли у нього вистачає прямих обов'язків, пов'язаних з пенсійним забезпеченням, соціальною допомогою тощо.

Тому найкращими виконавцями

Перші уроки.

можуть стати безпосередньо підлітки, юнаки й дівчата, а організаторами мають виступати громадські організації, а ще конкретніше - ті ж пенсіонери, серед яких є чимало людей активних, умілих, досвідчених, у тому числі і в організації громадської роботи.

Є ще один порадник і організатор, якого ми ще не навчилися залучати до цієї важливої діяльності: церква. Одним із підтверджень цього стала, наприклад, торічна міжнародна конференція "Сім'я у постаєтистичному суспільстві", що відбулася у Києво-Печерській лаврі з благословення Блаженнішого Володимира, предстоятеля Української Православної церкви, митрополита Київського і всієї України. Справжня стурбованість і зацікавленість у найшвидшому розв'язанні проблем відродження духовності прозвучали і в доповіді академіка Сергія Аверинцева "Солідарність поколінь як чинник громадянської освіти", і в виступах учасників цього форуму.

Не вичерпані резерви і педагогічних колективів, і представників місцевих рад, органів самов-

рядування, творчих спілок і організацій.

Потрібні і стимули для організації змагання шкільних колективів, класів, окремих учнів за кращу волонтерську роботу (хай вона називається так, якщо тимурівська вже не на часі).

Ось як, скажімо, вирішили заохочувати найкращі класи - передові колективи у проведенні акції "Діалог поколінь", активісти Рівненського регіонального відділення ВАП: за підсумками змагання вони преміюють переможців туристичною поїздкою до Львова. А щоб учні почувалися справжніми переможцями, місцеві спонсори, окрім оплати вартості проїзду, ще й виділяють невеликі суми кожному - на морозиво. Такими спонсорами могли б виступати й підприємства інших регіонів України.

Серед форм і методів роботи, запропонованих Аллою Фаєвською, - проведення класних годин, під час

Керівник Одеського регіонального відділення ВАП В.П. КАБАЧЕК.

яких слід організувати діалоги про культуру, традиції, звичаї, історію України. Виховні заходи можуть включати теми, пов'язані з етнографічними, культурно-естетичними, фольклорними, обрядовими традиціями. Пропонується також комплекс організаційно-виховних заходів, які слід готувати й проводити спільними зусиллями освітян, пенсіонерів та учнів.

Запропонована методика направлена Радою ВАП на експертизу висококваліфікованим фахівцям кількох областей України. Всеукраїнська асоціація пенсіонерів розраховує також на підтримку ієрархів церков, конфесій, які прагнуть відродити духовність і кращі традиції українського народу. Після того, як вона пройде апробацію в ряді регіонів, а також буде розглянута в Міністерстві науки і освіти України, її буде рекомендовано для широкого впровадження.

НОВИНИ ВАП

Київ. Партнерські зв'язки ВАП розширюються.

Відбулася зустріч працівника ВАП Наталії Володимирівни Кучеренко з координатором програми "Жіночий клуб" культурного центру "КіноР" Лідією Михайлівною Школьник.

Інтерес до програм ВАП був настільки великий, що члени клубу попросили Наталію Кучеренко виступити на одному із своїх засідань з детальною інформацією про програму знижок на товари та послуги для членів Асоціації.

Вінниця. Зовсім недавно створене тут Вінницьке обласне регіональне відділення ВАП уже уклало 27 договорів з підприємствами, організаціями та установами, які беруть участь у програмі надання знижок на товари та послуги.

Про це розповіла голова Асоціації пенсіонерів "Поділля" Тетяна Михайлівна Казимірова. Саме за її ініціативою "Поділля" стало колективним членом ВАП.

Ми ще й молодих перетанцюємо!.. Під час святкування дня людей похилого віку в Одеському регіональному відділенні ВАП.

АНЕКДОТИ "З БОРОДОЮ"

Свідченнями епохи можуть бути не лише документи чи мемуари, а й анекдоти. З другого боку, щоб по-справжньому оцінити анекдоти минулих часів, слід добре знати історію. "Бородати" анекдоти іноді можуть сказати про те чи інше явище в суспільному житті більше, ніж цілі монографії...

Анекдоти про "вірменське радіо", "про Рабиновича" або "про Вовочку" не кожен іноземець зрозуміє належним чином, бо можна мати почуття гумору і не оцінити справді смішні для нас речі, зрозумілі тільки тим, хто був безпосереднім свідком подій та звичай, про які йдеться в анекдоті. Скажімо, більшість дніпропетровців здогадувались, що на місцевому машинобудівному заводі 35 тисяч працівників випускають не тільки холодильники "Днепр", а на Південному машинобудівному -- не лише трактори ЮМЗ. Це вже потім офіційно повідомлено про радары й ракети. А тоді...

НЕ ВИХОДИТЬ!..

Рабинович працює на конвеєрі заводу, що випускає дитячі коляски. Дружина вмовила його красти щотижня по одній деталі, щоб зібрати коляску для майбутньої дитини. Через дев'ять місяців Рабинович сів за складання вкрадених деталей.

– Знаєш, жінко, – каже він своїй половині, – як не пробує, а все кулет мет виходить!..

ВІРМЕНСЬКЕ РАДІО РОЗ'ЯСНИЛО

Вірменське радіо запитують, чи

правду кажуть, що громадянин Гаспарян виграв у лотерею "Волгу"?

– Вірменське радіо відповідає: правда, але не Гаспарян, а Гогоберідзе. І не виграв, а програв. І не "Волгу", а п'ять рублів, і не в лотерею, а в преферанс.

НА БОЙОВОМУ ЧЕРГУВАННІ

Солдат Петренко, який чергує біля ядерного комплексу, задрімав і обіперся на кнопки пульта. Аж тут увійшов черговий офіцер.

– Товаришу майор, – підхопився Петренко, – доповідаю: під час мого чергування ніяких подій не сталося!

– Не сталося, кажеш?! – гримнув офіцер. – А Португалія де, сучий сину?! Два наряди позачергово!..

НУ, ТАКЕ СТАЛОСЯ!..

Приходить Вовочка зі школи в такому збудженому стані! З порога кричить: "Тату! А в нас у школі таке сталося!.. Таке сталося!.." Батько й мати зацікавлено дивляться на сина. "Кажі вже, що?!" – нетерпиться батькові. "Таке!.. Ну, таке, – повідомляє Вовочка, – що й твоєї зарплати тепер не вистачить!.."

КУДИ ПОДІЛОСЯ МАСЛО?..

На політзаняттях Рабинович запитують: – Ось ви кажете, що все так у нас добре. А куди поділося масло?

– Я подумаю, відповідає керівник, – і відповім наступного разу.

Наступного разу піднімає руку другий.

– Ви, мабуть, хочете запитати, куди

поділося масло? – звертається до співробітника керівник.

– Та ні! Я хотів запитати: куди подівся Рабинович?..

ТРИНАДЦЯТИЙ РАЗ

Десантник відмовляється стрибати, кричить інструктору: "Дванадцять разів стрибав! І дванадцять разів парашут не розкрився!.. Не хочу!!!"

Та все ж таки якось його випхали з літака...

А в цей час у колгоспі, що поруч із військовим полігоном, ідуть збори. Голова колгоспу каже: "Так ось: механізатори всі п'яні, всі доярки в декреті, палива нема"...

Страшний гуркіт на даху...

– І десантник цей, – завершує виступ голова, – ну, так набрид!.. Знову дах треба ремонтувати!.."

У ЛІКАРНІ

– Лікарю! Я житиму?

– А який сенс?..

– Ну, що, ви справді краще чуєте з новим слуховим апаратом?

– Так, мені вже двічі ставили клізму...

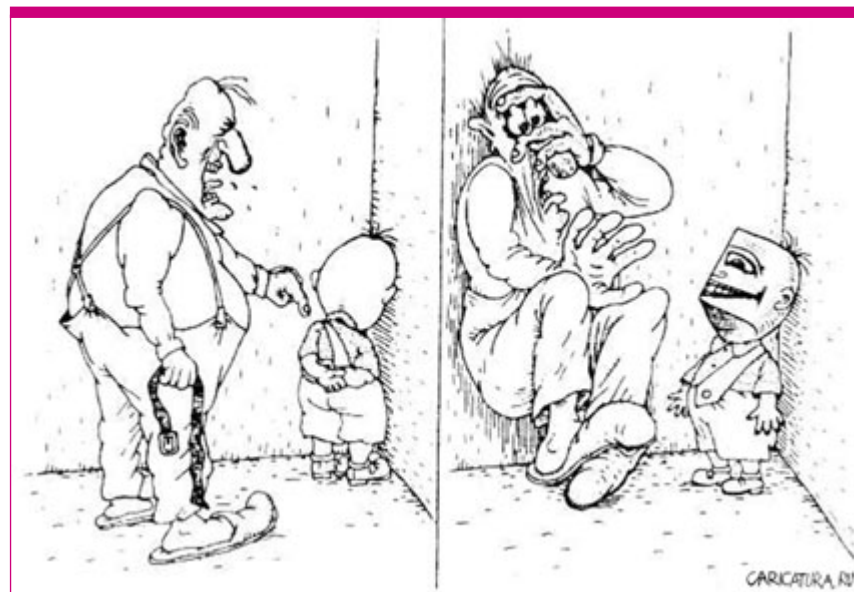
ВОВОЧКУ НЕ ЗАЛЯКАЄШ!

Учителька запитала Вовочку, чи знає він, хто такі Берія, Єжов, Косіор, Якір?

– А ви, Маріє Іванівно, знаєте, хто такий Чирва, Батюк, Щербатий?

– Ні, Вовочко, про таких не чула.

– То й нічого мені своєю бандою лякати! – відрубав Вовочка.

В. Песков. 8 Березня.

АФОРИЗМИ

♦ Коли жінки стають грудьми на захист Вітчизни, ворог відчуває себе джентльменом.

♦ Кожна дружина здатна вгадувати бажання чоловіка, та не кожна здатна не заважати їх здійсненню.

♦ Поки виб'єшся в люди, розгубиш усе людське.

♦ Ловелас – це лірик з гарною фізикою.

♦ Безсмертні всі вимерли. Залишилося два-три довгожителі.

♦ На нашому бездоріжжі ніяке колесо історії не витримає.

♦ Деяким людям для того, щоб сказати дурницю, все одно потрібно подумати.

♦ Важко шукати істину в вині, якщо воно скінчилося.

♦ Витратити гроші розумно – приємно. Витратити гроші нерозумно – скажено приємно!

♦ Дехто вважає себе генієм лише тому, що природа відпочиває на його дітях.

♦ Погано, коли соловей – стріляний горобець за сумісництвом.

♦ Що має зробити справжній мужчина, відомо всім. А справжня жінка, що: спилати дерево? Зруйнувати дім? Ні! Краще вже хай народить дочку!

♦ Не проси державу повернутись до тебе лицем: помреш від жаху!

Автори афоризмів: В. Голобородько, В. Зверев, О. Кравченко, В. Шендерович.